1943 jún. 23.

ORSZÁGOS LUTHER SZÖVETSÉG
EVANGÉLIKUS TEMPLOMOK SZERKESZTŐSÉGE
Budapest, IV., Bástya-utca 12
Telefon: 187—455

Határidős!
Egyházi közérdekből nagyon fontos!

Tiszai ..... egyházkerület Nyilv. sz. 165
IV. Erdélyi ..... egyházmegye 1. Kolozsvári ..... egyházközség
u. p. Kolozs ..... vármegye

Az evangélikus templomok adataira vonatkozó kérdőív.

AZ EGYHÁZKÖZSÉG.

1 Mikor alakult az egyházközség?

Anya- társ-, missziói-, leány, vagy fiókegyházközség-e? Anyaegyházközség
Az egyházközség lélekszáma? körb. 2500.
Jelent-e meg az egyházközség történetéről könyv, füzet, ismertetés? Ha igen, kérjük címünkre megküldeni. (Kívánatra visszaküldjük.) Dr. Fászay Károly: Adatok a kolozsvári ág. h. ev. egyházközség történetéhez. 1934. Kiadó.

A Ttemplom.

2. Van-e temploma?

Több temploma is van? Egy temploma van
Melyik temploma hol van? Kossuth L. u. és Wesselényi h. u. sarok
Eredeti evangélikus templom-e, vagy előbb más egyházé volt? Eredetileg is evangelikus.
A templom mikor épült? (Mettől-meddig épült?) 1816-1829.
A templom építés történetének főbbadatai és főbb mozzanatai
Lásd: Adatok stb. dr. Fászay Károly könyvét.

Ki volt a templom tervezője, építője? Winkler János.
Újabb templom esetén ki volt ennek tervezője, építője? —
Korábban volt-e más temploma az egyházközségnek? Imaterme a papilakon.
Mit tudnak róla? Semmi feljegyzést nem találtam.

Az üldözések idején hány templomot vettek el, a jelenlegi templom tehát hányadik temploma? —
Újonnan épült-e a templom, vagy a régi átépítése? Újonnan épült.
Mostani alakját mikor nyerte? 1816-1829

A TEMPLOM KÜLSEJE.

3. Milyen a templom külső falazata? falvastagság 1.30-1.90 m. között váltakozik.

Támpillérei, oszlopzata, vannak-e rajtuk díszítések, feliratok, domborművek, ábrázolások, mit vagy kit ábrázolnak? Körül egyetlen felirat a templomajtó fölött: Pietati. Támpillérei, oszlopzata csak a karzat alatt van: nyolc kőoszlop.

Alkalmaztak-e itten keresztyén jelképeket (szimbólumokat), mit ábrázolnak azok és hol foglalnak helyet? Egyjellép az oltáron: Háromszög szemmel, s egy gipsz-szobrocska a keresztelőmedencén (művészi értéke nincs): Ker. János megkeresztelt Jézust.

4. Vannak-e a templomra vonatkozó rajzok, tervek (építészeti tervek), alaprajzok, képek, leírások, stb.? Levéltárban őrizzük a rajzokat

Megjelentek-e ezek írásban, vagy nyomtatásban és hol? Ha igen, kérjük címünkre megküldeni. (Kívánatra visszaküldjük.) Nem jelentek meg.

Műemlék számba vehető-e a templom? A templom a XIX. század kedves műemlékre.

5. A torony.

A templomnak van-e tornya? van.

Mikor épült a torony? (Mettől-meddik épült?) Épült a templommal.

A torony egybe van-e építve a templommal? Egybeépült.

Külön áll-e? —

A torony stílusa elüt-e a templom stílusától? Nem üt el.

A tornyon vannak-e díszítések, ábrázolások, keresztyén jelképek (szimbólumok?) Csillag.

Mit ábrázolnak? Csillag.

Ki volt a torony tervezője? Winkler György.

Ki volt az építője? Winkler György.

Műemléknek tekinthető-e? Önmagában véve nem.

6. A harangok.

A harangok száma: 1.

Nevezetesen, értékesebb harangok: 1.

Mikor készültek? 1827.

Mi a nevezetesebb harangok jellegzetessége? (Ábrázolása, felirata, tudnivalók róluk:) Im Jahre 1827 wurde der Guss dieser Glocke von einigen Mitgliedern der Klausenburger Evangelischen Gemeinde A.C. durch milde Beytraege veranstaltet. Gegossen von Ephraim und Johann Andreschofsky ohne Mühlvergeltung.

7. Van-e harangjáték? Nincs.

Mit játszik? —

Mikor készült? — Tervezője: —

8. Ha nincs torony, harangláb van-e és hol? —

Milyen a harangláb? —

Van-e művészi jellege és mi? (Faragás, díszítése, keresztyén jelképek, (szimbólumok) stb. —

9. A kápolna.

Van-e külön kápolna? —

Mikor épült? —

Alkotója: —

Berendezése, műértékei? (Leírása mint a templomnál.) .....

.....

.....

.....

10. Van-e külön keresztelő kápolna? .....

Hol van? .....

Mikor épült? .....

Alkotója: .....

Berendezése, műértéke: (Leírása mint a templomnál.) .....

.....

.....

11. Van-e sekrestye? ban.

Van-e a sekrestyének külön oltára, oltárképe, feszülete? —

Alkotóik: —

Koruk: —

A sekrestye berendezése, műértékei? (Leírása mint a templomnál.) .....

.....

.....

.....

A TEMPLOM BELSEJE, BERENDEZÉSE, FELSZERELÉSE.

12. A templom belső tere.

Milyen a templom alaprajza? (téglalapos, négyzetes, köralakú, sokszögű stb., hosszhajós, többhajós, kereszthajós, egytermes-e, többtermes-e, van-e külön oltártere?) téglalapos, egyhajós, külön oltártérrel

Hol van az oltár? (Az oltártérben vagy a gyülekezeti térben áll-e?) oltártérben

Hol van a szószék? befelé menet jobboldalt

Hol van a keresztelő medence? oltártér előtt

Hogyan vannak elhelyezve? —

A templom főbb méretei? .....

Belső hossza 30.68 m.

Belső szélessége 15.36 m.

Belső magassága 15.20 m. (csak a rendelkezésre álló tudott adatokat, vagy csak könnyen megmérhető esetben kérjük.)

A templom befogadó képessége? 300.

A templom összes ülőhelyeinek száma? 260+20

Ebből a földszinten van 260

Ebből a karzaton van 20

Hogyan állnak a padok az oltárhoz, vagy a szószékhez viszonyítva? (A padok az oltár, vagy a szószék felé állnak-e, kézirajzzal is felvázolható.)

oltár felé, szószék alatt

.....

.....

Milyen a templom belső falazata, oszlopzata, van-e rajta díszítés, ábrázolás, dombormű, ige, felírás, vagy falfestés? felirat arról, hogy a templomépítő lelkész Liedemann Márton volt.

Templom leírását lásd: Dr. Fászay: Adatok stb.

.....

A dombormű, vagy festés ábrázoló vagy csupán díszítő jellegű? L.u.o.

Felhasználtak-e itt keresztyén jelképeket? (szimbólumokat.) L.u.o.

Mit ábrázolnak azok és hol foglalnak helyet? L. u. o.

Alkotójuk:

Koruk:

Műemlék-számba vehetők-e?

Milyen a templom mennyezete?

Miből készült? (Sik, boltozatos, kazettás, fából, téglából, vasbetonból stb.) Van-e a menyezeten díszítés, stukkozás, festés, ábrázolás, keresztyén jelképek? Lásd: Fásay: Adatk stb.

Hogyan vannak elhelyezve, befoglalva és mit ábrázolnak? L. Fásay: Adatk.

Műemlék-számba vehetők-e? L. u. o.

Van-e a templomban karzat, L. u. o.

Hány karzat van, hogyan vannak elhelyezve? L. u. o.

Milyen a karzat díszítése, festése, domborművei s azok ábrázoló, vagy csupán díszítő jellegűek-e? Mit ábrázolnak? Hol foglalnak helyet? Felhasználtake- itt keresztyén jelképeket? L. u. o.

Énekszámtáblák: 3 drb. i-i nép számra berendezett.

13. Templomablakok, üvegfestmények.

díszítésük, ábrázolásaik, alkotási idejük, szerzőjük, adományozóik, feliratuk.

14. Világítják-e a templomot,

ha igen, mivel? (Villany, gáz, petróleumégőkkel, gyertyákkal, stb.) Villany.

15. Templomi csillárok és karégők.

Mely korból valók, készítőjük, anyaguk, díszítésük, ábrázolásaik, jelképek, készítési idejük. L. Fásay füzet.

16. Az oltár.

Fel van-e emelve lépcsőkkel? 2 lépcső

Körül van-e rácsozva? nincs

Milyen a rácsozása? —

A rácsozás díszítése (jelképei): —

Van-e körüljárója? (Körüljárják-e úrvacsora osztáskor.) nem.

Az oltár formája: önálló asztaloltár-e, vagy felépítményes oltár-e képpel, vagy pedig felépítményes, képpel és szószékkel egybeszerkesztett oltár-e? asztaloltár, felépítményes, képpel; szószék külön.

Mikor készült az oltár? Templom mind egyidőben.

Alkotója? Schneider Gottfried asztalos

Anyaga: (márvány, kő, tégla, fa, stb.) fa

Milyen az oltár felépítménye: (kerete, vagy oszlopzata) /

Van-e az oltáron, talapzatán, oldalán, asztalán, felépítményén díszítés, ábrázolás, dombormű, keresztyén jelképek és mik azok? háromszög

szemmel

17. Az oltárkép

Mit ábrázol? Jézus az Olajfák hegyén

Eredeti-e vagy másolat? eredeti

Olajfestmény-e, vagy olajnyomat? stb. olaj

Ki festette és mikor? Gentilnomo János bécsi akad. festő.

Mesterjegye: (a festő kézjegye, esetleg évszáma) —

Műemléknek tekinthető-e az oltárkép? nem.

Voltak-e, vagy vannak-e az oltárképen kívül más képek, vagy szobrok a templomban? —

Szerzőjük, mesterjegyük, melyik korból valók, anyaguk, kit vagy mit ábrázolnak? /

Műemlék-számba vehetők-e? —

18. A szószék.

Mikor készült? 1825.

Alkotója: Hock Lukács

Anyaga: (kő, márvány, fa, stb.) fa

A szószék faragványa, díszítése, Van-e rajta ábrázolás, mit vagy kit ábrázol, keresztyén jelképek? /

Van-e a szószéknek sátora (baldachinja), milyen a díszítése, milyen ábrázolás van rajta, jelképek? /

Műemlék-számba vehető-e a szószék? nem.

19. Oltárterítők, szószékterítők, oltári párnák.

Vannak-e régi oltár- és szószékterítők, oltári párnák? nincs értéke.

Ezeknek leírása, anyaga: /

Mivel van hímezve, szőve? /

Van-e rajta ábrázolás, ige, felírás, vagy díszítés, milyen jelképekkel? (mit ábrázol, felirata) /

Népi eredetű díszítések-e? /

Milyen korból valók? /

Ki volt a készítőjük, tervezőjük? (csak ha ismeretes) —

A templomi terítőkészlet megfelel-e a liturgikus követelményeknek? (Oltárterítők és szószékterítők színei?) lila színű nincs még.

Oltárterítőt és szószékterítőt mikor milyent használnak? liturgikus időszaknak megfelelőt, kivéve abrentben, böjtben.

Van-e rajtuk ábrázolás vagy felírás és mi? /

Beborítja-e egészen az oltárt? igen.

Az oltárlapra használnak-e külön terítőt, vagy nem? nem.

Az oltári edények alá tesznek-e ú. n. korporálét, vagy nem? nem.

Ezek leírása. /

Vannak-e úrvacsorai edényterítők? nem művészi értékű, 2.

Ezek színe, anyaga, díszítése, ábrázolása, jelképei, felírásai, stb. /

20. Liturgikus egyházi, vagy régi papi ruhák. (Albák, kazulák, stb.)

Anyaguk, készítési idejük, készítőjük, díszítésük, ábrázolásuk, jelképeik? /

21. Oltári és templomi szőnyegek.

Anyaguk, szövésük, díszítésük, ábrázolásaik, jelképeik, tervezőjük, adományozójuk (csak ha ismeretesek), a készítés ideje, a szőnyeg állapota, hol és mikor használják? 1 színes és 1 fekete szőnyeg. nem művészi értékű.

22. Oltári térdeplők.

Anyaguk, formájuk, díszítésük, ábrázolásaik? piros bársonyal fedett.

Készítési idejük: —

23. Az oltárt hogyan világítják?

(Égő gyertyákkal, villanygyertyákkal?) égő gyertyákkal.

24. Az oltárt hogyan díszítik?

Vázákkal, virágokkal? virágokkal (élő).

25. A keresztelő medence.

Mikor készült? 1721.

Alkotója: —

Mérete: 1 m. magas.

Anyaga: (márvány, kő, műkő, fa, vas, stb.) kő.

Formája: medence, benne ezüsttál. művészi értéke nincs.

Van-e rajta díszítés, ábrázolás, keresztyén jelképek, felírás, az ábrázolás mit ábrázol, mi a felirata? Német szöveggel: Titus 3. 5.
Alul az adományozó neve: Elisabeth Waltherin geb. Eckstein.
Anno 1783. die 29. Nov.

Műemlék-számba vehető-e? nem.

26. A padok.

Vane- külön lelkészi pad, vannak-e külön presbiteri padok, oldalpadok (stallumok)? van lelkészi pad. 10 üléses presbyteri 2 pad.

Külön pad a lelkészi család részére van-e? —

Faragványosak-e, díszítésük, ábrázolásuk? —

Vannak-e rajtuk keresztyén jelképek? —

Mely korból valók? 1829.

Műemlék-számba vehetők-e? nem.

A gyülekezeti padok.

Mikor készültek? 1829.

Van-e a padokon díszítő faragás, vagy díszítő festés, díszítő ábrázolás, vagy jelképek? nincs.

AZ ORGONA.

27. Van-e a templomnak orgonája?

Hány játékos az orgona? 2 manuálos, a harmadik (echo) nincs kiépítve, 1 pedálos.

Az összes regiszterek felsorolása név szerint:

Mikor és ki építette az orgonát? Walcker-cég-Ludwigsburg 1913

Műtörténeti értéket képvisel-e az orgona? —

1850 előtt épült-e, vagy azután? 1913.

Csuszkaládás-e az orgona? nem.

Milyen a homlokzata (prospekt)? homlokzat sípok némák voltak, első világháborúban beszolgáltattak.

Vannak-e rajta ábrázolások, jelképek, felírások és mi? nincsen.

Kérünk fényképet a nagy, vagy történelmileg értékes orgonákról. —

URVACSORAI ÉS KERESZTELŐ EDÉNYEK.

28. Urvacsorai edények.

Ostyatartó szelencék (cibóriumok)

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) Gyári ostyatartó

Mesterjegyük és hitelesítő jegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket) —

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk. (Nagyon vigyázzunk, hogy az adományozási évszámot ne tévesszük össze a mű szereztetési idejével.)

Műértékek-e? nem.

Ostyaosztó tányérok (paténák)

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.)

Mesterjegyük és hitelesítő jegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket)

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk. (Nem tévesztendő össze az adományozás ideje a készítés idejével.)

Dr. Jászay Kázdy pénztáros az anyagot most

Műértékek-e? dolgozza fel, amint elkészül ule, beküldjük.

Urvacsorai kelyhek:

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.)

Mesterjegyük és hitelesítő jegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket)

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk.)

St. Jászay Károly feldolgozása után beküldjük.

Műértékek-e? Műértékek.

Beteg úrvacsoraosztó kelyhek.

Leírása, mint a kelyheknél. Jászi a 1910-es évekből.

Urvacsorai borkancsók.

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.)

Mesterjegyük és hitelesítőjegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket.)

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk.

St. Jászay Károly feldolgozása után beküldjük.

Műértékek-e?

29. Keresztelő kannák, keresztelő tálak.

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.)

Mesterjegyük és hitelesítőjegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket.)

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, mesterük, készítési idejük, esetleg adományozójuk. (Nem tévesztendő össze az adományozási év a készítés idejével.)

Műértékek-e?

OLTÁRI FELSZERELÉSEK.

30. Feszületek, keresztek a) Mauchsch Tóbiás által 1771-ben és b) Fluttz Ferenc által adott 1861-ben festették.

Anyaguk: a) fán vésett corpus; b) együtt

Mesterjegyük, hitelesítőjegyük: nincsen.

Formájuk, díszítésük, esetleges ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, mesterük, készítési idejük, adományozóik. l. fennt

Műértékek-e? a Mauchsch Tóbiás féle igen.

31. Oltári gyertyatartók.

Anyaguk: Réz

Mesterjegyük, hitelesítőjegyük, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk. —

Díszítésük, ábrázolásuk, jelképek, feliratok.

Műértékek-e? nem

32. Műérték jellegű oltári virágvázák.

Anyaguk: —

Mester- és hitelesítőjegyük, formájuk, készítési idejük, díszítésük, ábrázolásaik, mesterük, esetleg adományozójuk.

33. Csengettyük, csengettyüs gyüjtőperselyek.

Anyaguk, formájuk, készítési idejük, díszítésük, ábrázolásaik, mesterük.

34. Perselyek, gyüjtőládák.

Anyaguk, formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, mesterük, feliratok, készítési idejük. semmi műértékük nincs.

RÉGI BIBLIÁK, IMÁDSÁGOS ÉS ÉNEKESKÖNYVEK.

35. Régi oltári bibliák.

Kiadási idejük, illusztrációjuk (fametszet, rézmetszet stb.), bekötési táblájuk, díszítésük, ábrázolásaik, készítési idejük?

36. Régi oltári agendák és imádságos könyvek.

Kiadási idejük, illusztrációjuk (fametszet, rézmetszet stb.), bekötési táblájuk, díszítésük, készítési idejük, szerzőjük?

37. Régi templomi énekeskönyvek.

Szerzőjük, kiadási idejük, illusztrációjuk (fametszet, rézmtszt, hagjgyzésük stb.), bekötési táblájuk, díszítésük, ábrázolásaik, készítési idejük?

38. **Régi templomi dallamos (korál) könyvek.**

Leírása mint az énekeskönyveknél. —

A TEMPLOM KÜLSŐ TERE, KÖRNYÉKE.

39. **Parkozott-e a templom környéke?** Nem

Fákkal, díszbokrokkal, virágágyakkal díszített-e? —

40. **Van-e a templomnak kriptája?** Nincs.

Nevezetesebb halottak. Műértékű síremlékek, sarkophagok, azokon lévő ábrázolások, faragványok, díszítések, keresztyén jelképek.

41. **Van-e a templom körül temető?** Nincs.

vagy sírhelyek, ezek között értékesebb műemlékek, nevezetesebb halottak, síremlékek, műértékű ábrázolások, díszítések, keresztyén jelképek

TEMETŐK.

42. **Van-e az egyháznak temetője?**

Vannak-e abban nevezetesebb műemlék jellegű síremlékek, nevezetesebb ábrázolások, szobrok, domborművek és kit, vagy mit ábrázolnak, feliratok, milyen korból valók, alkotóik. Van evangélikus temetője.

Mauksch Tóbiás volt felügyelő barokk-stílű kriptája a XIX. sz. elején;
Kovács Ilyés ref. lelk. igazgató, sírkriptája Kós Károlytól. 1939.
Püspöki Emlékmű síremléke: Fiúm-akt: Jézustat ábrázol ... Szuszár István műveli alkotása 1910-ből való.

A TEMPLOMMAL VONATKOZÁSBAN ÁLLÓ SZEMÉLYEK.

43. **Kik azok, akik a templom építésénél, berendezésénél, felszerelésénél kimagaslóbb érdemeket szereztek?** Liedemann Márton lelkész, Mauksch Tóbiás felügyelő

A templom, orgona, egyházkörnyék történetének feljegyzője: Dr. Jászay Károly főjegyző.

44. **Nevezetesebb régi lelkészek, püspökök,**

akik az egyházközségben működtek.

Liedemann Márton 1814-1833. lelkész, Hintz György 1833-1876.
Máday János 1876-1882; Grátz Mór 1887-1907. vitéz Kendeh Hirschkron Gusztáv
45. **Nevezetesebb világi egyházi férfiak,** Mauksch Tóbiás 1792-1802; Slaby Dániel (1912-23
felügyelők, másodfelügyelők, gondnokok, alapítványtevők, stb. 1828-1835
Kremer Ferenc 1871-1874. dr. Hintz György 1879-1890; dr. Genersich Antal 1891-95.
dr. Martin Lajos 1895-97. Br. Mauksch Ernő 1897-1909. Reményik Károly 1912-2
Dr. Pátter Béla 1925-1938. felügyelő. Arensmann Albert alapítványtevő

46. **Jelenlegi lelkész, lelkészek neve.** Jánosi Andor lelkész

A jelenlegi egyházfelügyelők, gondnokok neve. felügyelő: Dr. Hintz György

FÉNYKÉPEK.

47. **Fényképfelvételeket kérünk**

a templom külsejéről, belsejéről, oltáráról, műemlékjellegű műkincseiről. Úrvacsorai és keresztelő edényeiről stb.

A fényképeket a fény- és árnyék játékában kérjük felvenni. A megvilágítás a tárgyakat is a fény és árnyék kiemelő hatásában érje.

KUTATNIVALÓK.

48. Kérjük a Lelkész Urakat, hogy a templom és a paróchia padlásait, sekrestyéjét, lelkészi hivatalait, irattárát, szekrényeit, lomtárát, félszereket, kamarákat kutassák át,

hogy nincsenek-e használaton kívül helyezett régi templomi felszerelések. feszületek, keresztek, képek, szobrok, edények, bibliák, énekeskönyvek, perselyek, gyüjtőládák stb. Restaurálhatók-e ezek? Kivétel nélkül minden kimustrált, vagy kiselejtezett tárgyról kérünk rövid leírást, feltehető ugyanis, hogy ezek között felbecsülhetetlen műértékeket menthetünk meg egyházunk és a kultúra számára. (Esetleg költségünkön leutaznánk megtekintésük végett a szükséges restauráció céljából.) Különösebb értékű nincs.

A TEMPLOM ÉS A GYÜLEKEZET.

49. Milyen ünnepeken van istentisztelet? Karácsony I. II. húsvét I. II. Pünkösd I. II. vasárnapokontúl: nagypéntek, reformációi nap: okt. 31.

50. Milyen liturgia szerint folyik az istentisztelet? Kolozsvár 1926-ban bernencheni hatásalatt maga alkotott liturgiát. Püspöki engedéllyel megmaradt.

51. Van-e a gyülekezetnek régi liturgiája? —

Használatban van-e? —

52. Melyek a gyülekezet által legkedveltebb énekek általában?

(Adventben, karácsonykor, ó-év és újévkor, vízkeresztkor, bőjtben, nagycsütörtökön, nagypénteken, husvétkor, pünkösdkor, szentháromságkor és a szentháromsági vasárnapokon, a reformáció ünnepekor, bűnbánati napon, halottak napján, az egyházi esztendő végén, kereszteléskor, úrvacsora vételkor, esketéskor, temetéskor stb.)

Lincsenek különösebben kedvelt énekek.

53. Melyek a legkedveltebb dallamok,

milyen énekek dallamára énekelnek legtöbbször?

Lincsenek kedveltebb dallamok.

54. Milyen énekeskönyvet használt a gyülekezet Az 1900-as évektől kezdve

az idők folyamán (ha lehet, a XVII. századtól kezdve)? 1930-ig Kovács Sándor: Kis Énekeskönyvét, 1930-tól a Keresztyén Énekeskönyvet 22. kiadás.

55. Melyik énekeskönyvet használják? Keresztyén Énekeskönyv XXII. kiadás.

56. A ma használt énekeskönyvben foglalt énekeken kívül énekel-e mást is a gyülekezet?

Ha igen, kérjük a leírt éneket a szerző nevével, dallamjelzéssel és a szereztetési év megjelölésével megküldeni. Templomi használatban nem. Bibliaórákon: Halleluja-énekeket.

Egyházi énekkar: Lincsen.

Egyházi zene: Évenként rendez Tűszöretségünk 1-2 orgonahangversenyt.

57. A gyülekezetben milyen helyi szokások kapcsolódnak a templomhoz?

Semmi különösebb helyi szokás nincs.

58. A gyülekezet templomi ájtatosságára jellemző adatok.

(Templomjárással kapcsolatos szokások, történetek, különös tekintettel a népszokásokra és figyelemmel a gyülekezet nemzetiségére és népviseletére.)

Lincsenek.

59. Voltak-e, vagy vannak-e valamiféle népszokások

egyházi ünnepkor, vagy egyéb ünnepi alkalmakkor.

Lincsenek.

60. Kérünk a jellegzetesebb gyülekezeti életről, vagy gyülekezeti szokásokról és szórványéletről fényképeket és leírásokat, rövid ismertetéseket.

A lelkész urakat arra kérjük, hogy amennyiben valamely kérdés után a feleletre szánt hely kevés, úgy szíveskedjenek a pontszámra és a kérdésre való hivatkozással egy külön mellékleten válaszolni az egyházközség nevének a feltüntetésével.

Kolozsvár 1943 június hó 15. n.

Magyarországi Evangelikus Egyetemes Egyház Tiszai Kerülete Kolozsvári evangelikus egyházközség

Jánosi Kolozsvár

lelkész.

Felelős kiadó: Vass János — Bethlen Rt. Műsz. igazgató: Lombár László.

Tiszai egyházkerület. Erdélyi egyházmegye.

K o l o z s v á r /Kolozs-m./

Anyaegyházközség, kb. 2500 lélekszámmal. A kolozsvári evangelikus egyházközség első lelkésze Murgasch János (akinek a) feljegyzése szerint, az akkor 350 lélekből álló gyülekezet gondozását 1696-ban kezdette meg. Az istentiszteleteket a mostani városi lelkész lakásában volt imaházban tartották. A templom 1829-ben épült fel. Tornyában egy 1827-ben készült harang van. Alaprajza egyhajós, külön oltártérrel, Belső hossza 30.68 m, szélessége 15.36 m, magassága 15.20 m, befogadóképessége 300 személy, 280 ülőhellyel, amiből 20 van a karzaton. Oltárának felépitményét Schneider Gottfried asztalos készitette. (Az oltárfelépítmény iparművészi műremek.) Jézust az Olajfákhegyén ábrázoló oltárképét Gentiluomo János bécsi festőművész festette. (Az oltárkép műértékes.) A jobboldalon álló szószék fafaragása Hoch Lukács alkotása 1825-ből. (Szintén értékes mestermű.) Keresztelőmedencéje kőből készült 1721-ben, (egyaránt műremek) Walther Elisabeth ajándéka. Orgonája 3 manuálos, egy pedálos, 1913-ban épitette a Walcher cég /Ludwigsburg/. (Értékes, régi urvacsorai edényei . . . . (adatok hiányoznak) *) . . . .)

Két ezüst oltári feszülete van 1771 és 1861 évekből, Mauchsch Tóbiás és Hutter József ajándékai. Szép pecsétje van az egyházközségnek 1697-ből. A templom épitésénél és berendezésénél érdemeket szereztek Liedemann Márton lelkész /1814-1833/, Mauchsch Tóbiás egyházfelügyelő /1792-1802/ ; ~~XXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Ackesmann Albert alapitványtevő. A jelenlegi lelkész : Járosi Andor, egyházközségi felügyelő : Dr. Hintz György. Másodfelügyelője a nemrég elhunyt író és költő Reményik Sándor volt.

*) Utólag küldtek be fényképekkel!

Dr. Gyimesy Károly

Kolozsvár. /Kolozs-vm./
Tiszai e.k. Erdélyi e.m.

Anyaegyházközség, kb. 2500 lélekszámmal. A kolozsvári evangélikus egyházközség első lelkésze Murgasch János, a Kirchenmatrikeln I. kötet II.lapján levő bejegyzés szerint, ~~egyházx~~ a kolozsvári egyházközség gondozását 1696-ban kezdte meg. Az egyházközség ebben az idő--ben kb. 350 lélekszámból állott. ~~Személyi szük~~ A személyi szükségletek:/ A lelkész és a kántor már kezdetben megvoltak, amint az az első számadások között található, ~~következő~~ kiadási tételek bizonyitják; /A kolozsvári lutheránus egyház története, irta Jászay Károly, Kolozsvár, 1942.. Különlenyomat az Erdélyi Muzeum 1942. évfolyamának 3. számából, 3. lapoldaláról idézve./

Az istentiszteleteket a mostani városi lelkész lakásában volt imaházban tartották. /A kolozsvári ág.h.ev.egyházközség harangjairól, irta ~~Jászx~~ Dr. Jászay Károly, "Minerva" Irodalmi és Nyomdai Müintézet r.t. Kolozsvár, 1940./ kiadott ~~monográfiában~~ monográphiában az első bekezdés második mondatában foglalt adatközlés alapján/

"A templomépités gondolatával való komoly foglalkozás első időpontjául Dr. Jászay Károly "Adatok a kolozsvári ág.h.ev.egyházközség történetéhez" / "Lyceum" nyomása, Cluj-Kolozsvár,1934./ cimü munkájában jegyzetek a templomépitéshez cimen, az első bekezdés második mondatában az 1783.-ik február első napjait jelöli meg időpontul, amikor is ezen a napon az ecclésia érdemes lelkésze, Schmidt János latinnyelvü beadványnyal /A kolozsvári ref. egyházközség levéltára. A ref.szászok iratai között./ fordul az egyházközség nevében a helyi református ecclesiához, melyben az uj templom helyéül a ref. ecclesia tulajdonát képező aazon telket kéri, amely~~ek~~ a luth. egyházközség szomszédságában lévő szeglethely. " A közölt adatok szerint nem kaphattak kedvező választ, mert csak 20 év mulva vásárolták meg a telket, tehát 1803-ban. Az egyházközség tagjai 1801-ben templom és iskola épitésére gyüjtési engedélyt kértek a királyi kormányszéktől, Erdély és az örökös tartományok területére. Az Erdélyben való gyüjtést a királyi kormányszék 1802. jan. 21.-én engedélyezte. Az örökös tartományokban való gyüjtést pedig az 1804. márc. 14.-i udvari rendelet biztositotta. /Jegyzőkönyv. I.k.45. old./ Az 1803-ig begyült adományból veszik meg a református egyházközségtől a fent megjelölt telket. A gyüjtést folytatják, de a közbejött devalváció az eredményt lecsökkentette. A templomépités meginditása Liedemann Márton lelkésszé választásával indul meg valójában, akinek sikerül is lankadatlan kitartással a templomot megé piteni. A templom 1816-tól - 1829-ig épült. Winkler György alkotása. Falvastagsága 1.30 - 1.90 között váltakozik. Alaprajza téglalapos, egyhajós, külön oltártérrel, belső hossza 30.68 méter, belső szélessége 15.36 m., belső magassága 15.20 méter. Befogadóképessége 300, ülőhelyeinek száma 280, ebből földszinten van 260, karzaton 20. Padok az oltár és a szószék felé állanak. Külön lelkészi pad van és külön presbiteri padok. Lelkészi és a presbiteri padok karszékesek.

Oltára felépitményes asztaloltár, alkotója Schneider Gotfried asztalos. A szószéket Hoch Lukács alkotta. A templommal egyidőben épültek.

A templomot Winkler György tervezte. (mely sima, ábrázolás nélküli) Keresztelő medencéje kőből épült, 1721-ben. (Benne ezüst keresztelőtál, ~~Rajta~~ Jézus megkereszteltetésének jelenete, és Titus 3, 5. felirata, valamint az adományozó neve: Elisabeth Waltherin Geb. Ecksteinin.

A keresztelő medence fedelén

Kolozsvár. /Kolozs-vm./

~~Tiszai e.k. Erdélyi e.vm.~~

Anyaegyházközség, kb. 2500 lélekszámmal. A kolozsvári evangélikus egyházközség első lelkésze Murgasch János, a Kirchenmatrikeln I. kötet ~~112~~ lapján levő bejegyzés szerint, ~~egyházx~~ a kolozsvári egyházközség gondozását 1696-ban kezdte meg. Az egyházközség ebben az idő-ben kb. 350 lélekszámból állott. ~~Személyixszük~~ A személyi szükségletek: ~~xx~~ A lelkész és a kántor már kezdetben megvoltak, amint azt az első számadások között található, ~~következő~~ kiadási tételek bizonyitják; /A kolozsvári lutheránus egyház története, irta Jászay Károly, Kolozsvár, 1942.. Különlenyomat az Erdélyi Muzeum 1942. évfolyamának 3. számából, 3. lapoldaláról idézve./

Az istentiszteleteket a mostani városi lelkész lakásában volt imaházban tartották. /~~A kolozsvári ág.h.ev.egyházközség harangjairól, irta Jászx Dr. Jászay Károly, "Minerva" Irodalmi és Nyomdai Müintézet r.t. Kolozsvár, 1940./~~ kiadott ~~monográfiában~~ monográphiában az első bekezdés második mondatában foglalt adatközlés alapján/

"A templomépités gondolatával való komoly foglalkozás első időpontjául Dr. Jászay Károly "Adatok a kolozsvári ág.h.ev.egyházközség történetéhez" / "Lyceum" nyomása, ~~Cluj~~ Kolozsvár, 1934./ cimü munkájában "Jegyzetek a templomépitéshez" cimen, az első bekezdés második mondatában az 1783.-ik február első napjait jelöli meg időpontul, amikor is ezen a napon az ecclésia érdemes lelkésze, Schmidt János latinnyelvü beadványnyal /A kolozsvári ref. egyházközség levéltára. A ref.szászok iratai között./ fordul az egyházközség nevében a helyi református ecclesiához, melyben az uj templom helyéül a ref. ecclesia tulajdonát képező azon telket kéri, amely~~e~~ a luth. egyházközség szomszédságában lévő szeglethely. " A közölt adatok szerint nem kaphattak kedvező választ, mert csak 20 év mulva vásárolták meg a telket, tehát 1803-ban. Az egyházközség tagjai 1801-ben templom és iskola épitésére gyüjtési engedélyt kértek a királyi kormányszéktől, Erdély és az örökös tartományok területére. Az Erdélyben való gyüjtést a királyi kormányszék 1802. január 21.-én engedélyezte. Az örökös tartományokban való gyüjtést pedig az 1804. márc. 14.-i udvari rendelet biztositotta. /Jegyzőkönyv. I.k.45. old./ Az 1803-ig begyült adományból veszik meg a református egyházközségtől a fent megjelölt telket. A gyüjtést folytatják, de a közbejött devalváció az eredményt lecsökkentette. A templomépités megindítása Liedemann Márton lelkésszé választásával indul meg valójában, akinek sikerül is lankadatlan kitartással a templomot megépiteni. A templom 1816-tól - 1829-ig épült. Winkler György alkotása. Falvastagsága 1.30 - 1.90 között váltakozik. Alaprajza téglalapos, egyhajós, külön oltártérrel, belső hossza 30.68 méter, belső szélessége 15.36 m., belső magassága 15.20 méter. Befogadóképessége 500 (~~nemelő~~) ülőhelyeinek száma 280, ebből földszinten van 260, karzaton 20. A padok az oltár és a szószék felé állanak. Külön lelkészi pad van és külön presbiteri padok. A lelkészi és a presbiteri padok karszékesek.

Oltára felépitményes asztaloltár, alkotója Schneider Gottfried asztalos. A szószéket Hoch Lukács alkotta. A templommal egyidőben épültek.

Oltárképe Jézust az olajfák hegyén ábrázolja, eredeti olajfestmény, Gentiluomo János bécsi akadémiai festő festette. Keresztelőmedencéje kőből készült 1721-ben, alkotója ismeretlen.

~~E. Carly tina, ábrázolás nélküli;~~

~~....~~ Benne ezüst keresztelőtál, ~~Rajt~~ Jézus megkereszteltetésének jelenete, és Titus 3, 5. felirata, valamint az adományozó neve: Elisabeth Waltherin Geb. Ecksteinin.

A keresztelő medence fedelén

Az egyházközségnek nagyon szép pecsétje van, 1697-ből

Kolozsvár. /Kolozs-vm./

A templom épitésénél és berendezésénél érdemeket szereztek: Liedemann Márton lelkész, Mauksch Tóbiás egyházfelügyelő, a templom, az orgona és az egyházközség történetével foglalkozik Dr. Jászay Károly pénztáros, nevezetesebb lelkészek voltak: Liedemann Márton /1814-1833/, Hintz György /1833-1876/, Máday János /1876-1882/, Grátz Mór, /1887-1907/, vitéz Kendeh-Kirchknopf Gusztáv /1912-1923/, Nevezetesebb világi egyházi férfiak: Mauksch Tóbiás, /1792-1802/, Staby Dániel, /1828-1835/, Kremner Ferencz /1871-1874/, Dr. Hintz György /1879-1890/, Dr. Genersich Antal /1891-1895/, Dr. Martin Lajos /1895-1897/, báró Mannsberg Sándor /1897-1909/, Reményik Károly /1912-1924/, Dr. Páter Béla, /1925-1938/, egyházfelügyelők:- Ackesmann Albert alapitványtevő.

Jelenlegi lelkész: Járosy Andor, az erdélyi egyházmegye esperese. Jelenlegi egyházfelügyelők: Dr. Hintz György gyógyszerész, gyógyszertár tulajdonos.

Az egyházközségnek nagyon szép pecsétje van, 1697-ből

K o l z s v á r .

A kolozsvári evangélikus egyháznak saját temetője van. Itt nyugszanak az egyházközség lelkészei, tanitói és felügyelői, valamint az egyháznak több neves tagja és Kolozsvárnak, valamint országunknak nem egy jeles kiválósága.

Siremlékek: Maucksch Tóbiás, volt egyházfelügyelő barokk stilü kriptája, a XIX szásad elejéből, Kovács Dezső ref. kollégium igazgató és iró kopjafája Kós Károlytól 1939., Püspöki Erzsébet siremléke: Jézus alakja: " jöjjetek énhozzám", Szeszák István müvészi alkotása 191o-es évekből.

Kolozsvár. /Kolozs-vm./

Orgonája kétmanuálos, a harmadik manuálja /echo/ nincs kiépitve, egy pedálos. Készitette a Walcher cég-Ludwigsburg, 1913-ban. A homlokzatsipok némák voltak, mert az első világháboruban beszolgáltatták. Az orgona történetét lásd "A Kolozsvári Lutheránus Egyház Orgonáinak Története, Irta Jászay Károly, Kolozsvár, 1942." cimü mellékelt monográfiában. Külön lenyomat az Erdélyi Muzeum 1942. évfolyamának harmadik számából. A kolozsvári orgona regisztereinek leirását lásd a monográfiához csatolt cédulán.

Jelenleg egy harang van, 1827-ben készült, öntötte Andrasofsky János. ~~Lásd a "Kolozsvári Ágh.xkx H. Ev. Egyházközség Harangjairól" cimü monográfiát. Mellékelve.~~

~~Kolozsvár. /Kolozs-vm./~~

Orgonája kétmanuálos, a harmadik manuálja /echo/ nincs kiépitve, egy pedálos. Készitette a Walcher cég-Ludwigsburg, 1913-ban. A homlokzatsipok némák voltak, mert az első világháboruban beszolgáltatták. Az orgona történetét lásd "A Kolozsvári Lutheránus Egyház Orgonáinak Története, Irta Jászay Károly, Kolozsvár, 1942. cimü mellélelt monográfiában. Külön lenyomat az Erdélyi Muzeum 1942. évfolyamának harmadik számából. A kolozsvári orgona regisztereinek leirását lásd a monográfiához csatolt cédulán.

~~Kolozsvár./Kolozs-vm./~~

~~Egyházi zene.~~ Évenként rendez a Nőszövetség egy-két egyházzenei és orgona hangversenyt. -

A kolozsvári evangélikus egyháznak saját temetője van. Itt nyugszanak az egyházközség lelkészei, tanitói és felügyelői, valamint az egyháznak több neves tagja és Kolozsvárnak, valamint országunknak nem egy jeles kiválósága.

Siremlékek: Maucksch Tóbiás, volt egyházfelügyelő barokk stilü kriptája, a XIX század elejéről, Kovács Dezső ref. kollégium igazgató és iró kopjafája Kós Károlytól 1939., Püspöki Erzsébet siremléke: Jézus alakja: " jöjjetek énhozzám", Szeszák István müvészi alkotása 1910-es évekből.

A templom épitésénél és berendezésénél érdemeket szereztek: Liedemann Márton lelkész, Mauksch Tóbiás egyházfelügyelő, a templom, az orgona és az egyházközség történetével foglalkozik Dr. Jászay Károly pénztáros, Nevezetesebb lelkészek voltak: Liedemann Márton /1814-1833/, Hintz György /1833-1876/, Máday János /1876-1882/, Grátz Mór, /1887-1907/, vitéz Kendeh-Kirchknopf Gusztáv /1912-1923/, Nevezetesebb világi ~~egyházi~~ férfiak: Mauksch Tóbiás, /1792-1802/, Staby Dániel, /1828-1835/, Krenner Ferencz /1871-1874/, Dr. Hintz György /1879-1890/, Dr. Genersich Antal /1891-1895/, Dr. Martin Lajos /1895-1897/, báró Mannsberg Sándor /1897-1909/, Reményik Károly /1912-1924/, Dr. Páter Béla, /1925-1938/, egyház~~felügyelői~~: körsegi felügyelő; Ackesmann Albert alapitványtevő.

Jelenlegi lelkész: Járosi Andor, az erdélyi egyházmegye esperese. Jelenlegi ~~egyház~~felügyelő: Dr. Hintz György gyógyszerész, gyógyszertár tulajdonos.

Tiszai egyhkor. Erdélyi em.

Kolozsvár Orgonajátszóasztala Redő-cikkeben